

DECYZJA KOMISJI**z dnia 14 listopada 2006 r.****uznająca koncentrację za zgodną ze wspólnym rynkiem oraz z funkcjonowaniem Porozumienia EOG****(Sprawa nr COMP/M.4180 – Gaz de France/Suez)***(notyfikowana jako dokument nr C(2006) 5419)***(Jedynie tekst w języku francuskim jest autentyczny)***(2007/194/WE)*

W dniu 14 listopada 2006 r. Komisja przyjęła decyzję w sprawie koncentracji zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw, w szczególności art. 8 ust. 2 tego rozporządzenia ⁽¹⁾. Pełen tekst decyzji, w wersji nieopatrzonej klauzulą poufności, w oryginalnym języku postępowania znajduje się na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji pod następującym adresem: http://ec.europa.eu/comm/competition/index_fr.html

A. STRONY

- (1) GDF jest grupą energetyczną prowadzącą działalność we wszystkich dziedzinach sektora gazowego oraz w powiązanim z nim sektorze usług energetycznych. Grupa GDF zajmuje się poszukiwaniem, wytwarzaniem, transportem, magazynowaniem, dystrybucją i sprzedażą gazu ziemnego, głównie we Francji, ale również w Belgii, Niemczech, Zjednoczonym Królestwie, Luksemburgu, Hiszpanii i na Węgrzech. W Belgii Gaz de France wraz z przedsiębiorstwem Centrica sprawuje wspólną kontrolę nad przedsiębiorstwem SPE ⁽²⁾, działającym na belgijskim rynku energii elektrycznej i gazu ziemnego oraz na rynku świadczenia usług energetycznych.
- (2) Grupa Suez jest obecna w przemyśle oraz usługach użyteczności publicznej. Działalność grupy Suez jest zorganizowana w każdym z czterech obszarów operacyjnych w dwóch sektorach działalności – sektorze energii i usług środowiskowych. Najważniejszymi spółkami wchodzącymi w skład Suez i działającymi w sektorze energii są: Electrabel (energia elektryczna i gaz), Distrigaz (gaz), Fluxys (transport i magazynowania gazu), Elyo (przemianowany w styczniu 2006 r. na Suez Energy Services), Fabricom, GTI, Axima oraz Tractebel Engineering działający w sektorze usług energetycznych. Zgodnie z informacjami dostarczonymi przez strony Suez Energie Europe posiada mniejszościowy udział w wysokości 27,5 % w przedsiębiorstwie Elia zarządzającym siecią przesyłu energii elektrycznej w Belgii.

B. TRANSAKCJA

- (3) Na podstawie zgłoszonej transakcji przedsiębiorstwo GDF przejmuje przedsiębiorstwo Suez, które przestaje istnieć jako podmiot prawny. Propozycja połączenia przedsiębiorstw zostanie poddana głosowaniu zatwierdzającemu podczas zgromadzeń nadzwyczajnych obu grup i może

zostać zatwierdzona większością kwalifikowaną; nie wymaga ona tym samym ogłoszenia publicznej oferty sprzedaży udziałów grupy Suez. Na obecnym etapie zarządy obu grup zatwierdziły proponowane połączenie – w dniu 25 lutego 2006 r. w przypadku grupy Suez i w dniu 26 lutego 2006 r. w przypadku grupy GDF. Wspomniane połączenie zostanie przeprowadzone w drodze wymiany udziałów w stosunku jeden do jednego.

- (4) Połączenie przedsiębiorstw może jedynie dojść do skutku w przypadku przegłosowania przez Parlament Francuski nowelizacji ustawy z dnia 9 sierpnia 2004 r. dotyczącej zmniejszenia udziałów państwa w przedsiębiorstwie GDF do poziomu poniżej 50 %.
- (5) W związku z powyższym zgłoszona transakcja stanowi koncentrację w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 139/2004 w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw.

C. ANALIZA KONKURENCJI**1. Zastrzeżenia w zakresie zasad konkurencji naruszonych w wyniku połączenia**

- (6) W niniejszej decyzji Komisja stwierdza, że powyżej opisane połączenie zakłóciłoby w sposób znaczący skuteczną konkurencję w czterech sektorach: sektorze gazowym w Belgii, sektorze gazowym we Francji, sektorze energii elektrycznej w Belgii oraz w sektorze ciepłowniczym we Francji.

Sektor gazowy w Belgii

- (7) W odniesieniu do sektora gazowego w Belgii zauważono znaczące zakłócenia efektywnej konkurencji na następujących rynkach dostaw gazu H i L (zdefiniowanych w skali kraju):

— w odniesieniu do pośredników (tzn. przedsiębiorstw międzygminnych, dostawców „domyślnych”, takich jak ECS – Electrabel Customer Solutions) oraz nowych dostawców na rynku dostaw gazu w Belgii, takich jak Essent i Nuon,

⁽¹⁾ Dz.U. L 24 z 29.1.2004, str. 1.

⁽²⁾ Zarówno GDF, jak i przedsiębiorstwo Centrica posiada 50 % udziałów w holdingu, który nabył 51 % udziałów w przedsiębiorstwie SPE w 2005 r. Wspólnie sprawują kontrolę nad SPE. Poprzedni właściciele SPE, ALG i Publiblum posiadają 49 % udziałów SPE za pośrednictwem innego holdingu, ale nie sprawują nad nim kontroli.

- w odniesieniu do dużych odbiorców przemysłowych,
- w odniesieniu do mniejszych odbiorców przemysłowych oraz odbiorców handlowych,
- w odniesieniu do odbiorców – gospodarstw domowych; decyzja ta nie wyjaśnia, czy powyżej wymienione rynki geograficzne są rynkami krajowymi, czy ich zasięg jest zawężony (tj. do regionu – Bruksela, Flandria i Walonia stosują odmienne harmonogramy liberalizacji),
- w odniesieniu do elektrowni gazowych.

Strony posiadałaby wysoce powiązane udziały we wszystkich wymienionych powyżej rynkach i tym samym zajmowałyby na nich pozycję dominującą.

- (8) Połączenie przedsiębiorstw eliminowałaby nawet lepiej usytuowanego dostawcę konkurencyjnego z korzyścią dla obecnego dostawcy. Ponadto żadne inne przedsiębiorstwo nie byłoby w stanie wywrzeć podobnej presji konkurencyjnej jak GDF. Można uznać, że znaczne udziały GDF w rynku wynikają z pewnych korzyści oraz przewagi na rynku, jakimi cieszy się GDF i które są niedostępne w takim stopniu dla każdego nowego na danym rynku konkurencyjnego dostawcy. GDF jest obecnie działającym operatorem na rynku dużego sąsiedniego kraju, który posiada dostęp do zdwersyfikowanego i obszernego portfela dostaw gazu, łącznie z dostawą płynnego gazu ziemnego (LNG); GDF dysponuje ponadto uprzywilejowanym dostępem do systemu magazynowania gazu H w Belgii oraz posiada zdolność składową gazu L we Francji przy granicy z Belgią. GDF jest równocześnie współwłaścicielem niektórych rurociągów tranzytowych biegnących przez terytorium Belgii i sprawuje wspólną kontrolę nad niektórymi punktami wejściowymi, zachowując jednocześnie rezerwową zdolność składową na niektórych punktach wejściowych. Ponadto w przypadku gazu L nowi dostawcy konkurujący na rynku belgijskim z GDF, tacy jak Nuon czy Essent, są w stanie zaopatrzyć się w gaz jedynie u grup Suez lub GDF, powiązanych wieloletnimi umowami z [...] (*), które to umowy obejmują całość wywozu do Belgii i Francji.
- (9) Wreszcie w decyzji zostało podkreślone, że istnieją znaczne bariery przy wejściu na dany rynek, które wzmocniają skutki poziome wynikające z kumulacji udziałów w rynkach opisanych powyżej. Przeszkody te dotyczą: dostępu do gazu (strony biorące udział w koncentracji mają dostęp do większości gazu importowanego do Belgii oraz są w posiadaniu niemal wszystkich umów długoterminowych na import), dostępu do infrastruktury (łącznie z kontrolą sprawowaną przez strony nad przedsiębiorstwem Fluxys, operatorem sieci oraz zarządzaniem siecią przesyłową przez Distrigaz; niedostateczną zdolnością przesyłową oraz ograniczeniami przesyłowymi), dostępu do skroplonego gazu ziemnego (jedyne terminal na terenie Belgii, usytuowany w Zeebrugge,

zarządzany jest przez Fluxys LNG, będący spółką zależną od Suez), dostępu do sieci składowania gazu H na terenie Belgii (francuska sieć składowania gazu należąca do GDF jest najlepszym rozwiązaniem poza terytorium Belgii), specyfikacji jakościowych oraz braku płynności na terminalu w Zeebrugge. O ile większość z powyższych przeszkód istniała już przed koncentracją, o tyle niektóre z nich zostały wzmocnione przez tę operację (np. udział własnościowy rurociągów gazowych czy rezerwowa zdolność składowa i zdolność magazynowania).

Sektor gazowy we Francji

- (10) W odniesieniu do sektora gazowego we Francji, rynki geograficzne opierają się na podziale kraju na pięć stref bilansowych – północnej, zachodniej, wschodniej, południowej i południowo-zachodniej. Główna sieć przesyłowa dla strefy południowo-zachodniej zarządzana jest przez Total Infrastructure Gaz France (TIGF), spółkę zależną w 100 % od Total, natomiast głównymi sieciami przesyłowymi pozostałych czterech stref zarządza GDF Réseau transport (GRT gaz), będące spółką zależną w 100 % od GDF. Jak wykazały badania rynku, pięć stref bilansowych charakteryzuje się odmiennymi warunkami konkurencji, czego dowodem są ograniczenia przesyłowe powstające pomiędzy różnymi strefami.
- (11) Biorąc pod uwagę powyższy podział geograficzny na pięć stref, niniejsza decyzja wynika ze znaczących zakłóceń efektywnej konkurencji na niżej wymienionych rynkach:
- dostaw gazu H dla dużych odbiorców, którzy wykorzystali przysługujące im prawo wyboru dostawcy w strefach: północnej, wschodniej, zachodniej i południowej oraz w strefie północnej w odniesieniu do gazu L,
 - dostaw gazu H dla małych odbiorców, którzy wykorzystali przysługujące im prawo wyboru dostawcy w każdej z pięciu stref oraz w strefie północnej w odniesieniu do gazu L,
 - dostaw gazu H dla pośredników (*entreprises locales de distribution*), którzy wykorzystali przysługujące im prawo wyboru dostawcy w strefach północnej i wschodniej oraz w strefie północnej w odniesieniu do gazu L,
 - dostaw gazu H dla odbiorców – gospodarstw domowych, począwszy od dnia 1 lipca 2007 r. w każdej z pięciu stref geograficznych oraz w strefie północnej w odniesieniu do gazu L; rynki te pozostają potencjalnymi przez kilka miesięcy. Jednak powstanie nowej osoby prawnej i w konsekwencji wyeliminowanie przedsiębiorstwa Suez⁽¹⁾, będącego konkurentem GDF, odniesie skutek zniechęcający potencjalnych konkurentów do wejścia na ten rynek i wzmocni w efekcie już istniejące bariery przy wchodzeniu na opisany wyżej rynek,

(*) Część tekstu zredagowano tak, aby nie ujawniać informacji poufnych; części te zawarto w nawiasach kwadratowych i oznaczono gwiazdką.

⁽¹⁾ Grupa Suez osiągnęła silną pozycję na rynku dostaw gazu dla dużych odbiorców przemysłowych (za pośrednictwem Distrigaz) oraz posiada kontakty kilku milionów klientów gospodarstw domowych jako dostawca wody we Francji (za pośrednictwem Lyonnaise des eaux), co czyni z grupy Suez najlepiej uplasowanego dostawcę, aby efektywnie konkurować z GDF po otwarciu rynku dostaw gazu dla gospodarstw domowych od dnia 1 lipca 2007 r.

— dostaw gazu H dla elektrowni gazowych w strefach północnej i wschodniej oraz w strefie północnej w odniesieniu do gazu L. Powyżej wymienione rynki pozostają potencjalne⁽¹⁾, ale mając na uwadze projekty uruchomienia takich elektrowni w najbliższych latach, połączenie przedsiębiorstw w efekcie wyeliminuje dostawcę lepiej usytuowanego i konkurencyjnego wobec GDF.

GDF cieszy się pozycją dominującą na wszystkich powyżej wymienionych rynkach. W każdym przypadku wyeliminowanie z rynku grupy Suez (Distrigaz) wzmocni pozycję dominującego uczestnika rynku poprzez wyeliminowanie jednego z najlepiej usytuowanych i najsilniejszych konkurentów dla GDF.

(12) Podobnie jak w przypadku Belgii, niniejsza decyzja wyjaśnia, w jaki sposób znaczące przeszkody przy wejściu na rynek, w odniesieniu do dostępu do gazu i infrastruktury, wzmocniają skutki poziome wynikające z połączenia przedsiębiorstw. W odniesieniu do dostępu do gazu, strony biorące udział w połączeniu przedsiębiorstw mają dostęp do większości gazu importowanego do Francji i są w posiadaniu niemal wszystkich umów długoterminowych dotyczących importu. W przypadku infrastruktury gazowej niemal całość wszystkich instalacji należy do GDF (jedynie instalacje gazowe w strefie południowo-zachodniej należą i są zarządzane przez Total) albo w sposób bezpośredni, albo za pośrednictwem spółki zależnej GRT gaz, będącej w całości jej własnością.

Sektor energii elektrycznej w Belgii

(13) Niniejsza decyzja wskazuje na istnienie znaczących barier w efektywnej konkurencji na następujących rynkach:

— na rynku belgijskim w zakresie produkcji i sprzedaży hurtowej energii elektrycznej: dzięki połączeniu przedsiębiorstw Electrabel (Suez), obecny dostawca belgijski, przejmie kontrolę nad najsilniejszym swoim konkurentem, którego elektrownie są usytuowane w średniej i wyższej części krzywej wartości⁽²⁾; wzmocnia to jeszcze dodatkowo zdolność połączonego przedsiębiorstwa do ustalania cen na rynku hurtowej sprzedaży energii elektrycznej,

— na rynku krajowym bilansowania mocy i usług pomocniczych, na którym koncentracja doprowadzi do połączenia jedynej dwóch dostawców większości usług pomocniczych z operatorem sieci przesyłu Elia,

— na krajowym rynku dostaw energii elektrycznej dla dużych odbiorców przemysłowych i handlowych (> 70 kV), na którym oprócz przedsiębiorstwa Electrabel (Suez) działają obecnie jedynie RWE i EDF (SPE należący do GDF jest aktywny na tym rynku od niedawna); na wyżej opisanym rynku pozycja dominująca zajmowana przez Electrabel (Suez) jest

wzmocniona dodatkowo przez wyeliminowanie jednego z dwóch najlepiej usytuowanych konkurentów (SPE (GDF) i EDF),

— na krajowym rynku dostaw energii elektrycznej dla małych odbiorców przemysłowych i handlowych (< 70kV), na którym SPE (GDF) wzmocnia dodatkowo pozycję dominującą przedsiębiorstwa Suez,

— na rynku dostaw energii elektrycznej dla klientów gospodarstw domowych, którzy mogą wybrać swojego dostawcę; na tym rynku strony posiadają i wzmocniają swoją pozycję dominującą, opierając się na definicji zarówno regionalnej, jak i krajowej właściwego rynku geograficznego.

(14) Poza skutkami poziomymi wynikającymi z koncentracji, decyzja wskazuje na szereg skutków pionowych wspomnianej koncentracji, która wzmocnia pozycję dominującą Suez na rynku energii elektrycznej w Belgii.

(15) Jako że gaz jest surowcem używanym do produkcji energii elektrycznej, decyzja niniejsza wskazuje również na zdolność oraz korzyść stron z podniesienia kosztów gazu i w konsekwencji kosztów zaopatrzenia w gaz elektrowni gazowych.

(16) Decyzja podkreśla, że strony będą w posiadaniu informacji dotyczących najważniejszego składnika kosztów dostawców konkurencyjnych dla elektrowni gazowych, i tym samym strony będą znały politykę cenową konkurencji oraz informacje dotyczące produkcji.

(17) Ponieważ strony są głównymi dostawcami bilansowania mocy i usług pomocniczych dla przedsiębiorstwa Elia, decyzja wskazuje na zdolność oraz korzyść stron z podniesienia kosztów usług pomocniczych oraz bilansowania mocy dla konkurencji.

(18) Czwartą obawą w zakresie skutków pionowych wynikających z koncentracji, na jaką zwraca uwagę Komisja w niniejszej decyzji, jest wyeliminowanie jedyne przedsiębiorstwa konkurencyjnego wobec Suez, będącego obecnie w stanie zaoferować podwójną ofertę na gaz i energię elektryczną małym przedsiębiorstwom oraz gospodarstwom domowym.

(19) Decyzja wyjaśnia, w jaki sposób znaczne bariery przy wejściu na rynek związane z i) dostępem do mocy produkcyjnej energii elektrycznej; ii) „zielonymi certyfikatami” i zaświadczeniami CHP; iii) z charakteryzującym się brakiem płynności handlem energią elektryczną; iv) z dostępem do infrastruktury przesyłowej oraz dystrybucji, wzmocniają poziome skutki wynikające z koncentracji.

Sektor ciepłowniczy sieci przesyłowej energii grzewczej we Francji

(20) Wśród wielu usług energetycznych dostarczanych przez obie strony koncentracja budzi obawy odnośnie do niepożądania zasad konkurencji w jednym przypadku: dotyczy to ogólnokrajowego rynku usług publicznych przekazanego do zarządzania miejską siecią grzewczą na terenie Francji (*réseau de chaleur*).

(1) W dniu ogłoszenia niniejszej decyzji GDF obsługiwało jedną elektrownię gazową istniejącą we Francji i dostarczało do niej potrzebny gaz.

(2) Na rynku konkurencyjnym ceny energii elektrycznej są ustalane przez każdą elektrownię oddzielnie i po dodaniu najwyższej wartości kosztów krańcowych produkcji energii w danym momencie, tj. przez producenta, który znajduje się w najwyższym punkcie krzywej podaży (często zwanej „krzywą wartości” w sektorze energii elektrycznej).

- (21) Właściwe władze samorządowe przyznają długoterminowe kontrakty (na okres 12–24 lat) na zarządzanie miejskimi sieciami ciepłowniczymi w drodze przetargu, ale w praktyce do przetargu staje kilka wyspecjalizowanych przedsiębiorstw francuskich. Chodzi o następujące przedsiębiorstwa: Dalkia (grupa Veolia), SES-Elyo (grupa Suez), Soccram (grupa Thion) et Cogac (Cofathec-Coriance, grupa GDF). Cogac (grupa GDF) posiada znaczny pakiet akcji w przedsiębiorstwie Soccram (grupa Thion) i bez wątpienia sprawuje nad nim wspólną kontrolę.
- (22) Po przeprowadzeniu połączenia przedsiębiorstw strony będą głównym uczestnikiem rynku. Połączenie przedsiębiorstw wyeliminuje przedsiębiorstwo Cogac (grupa GDF), które do tej pory działało na zasadzie „wolnego strzelca” na rynku, co tłumaczy w pewnym sensie brak koordynacji na danym rynku.
- (23) Ponadto pozycja GDF jako dominującego dostawcy gazu dla każdego przedsiębiorstwa, które staje do przetargu w zakresie zarządzania miejskimi sieciami ciepłowniczymi we Francji, stanowi dodatkowy czynnik łagodzący presję konkurencji na danym rynku.

2. Zobowiązania stron

- (24) W celu rozwiania obaw dotyczących zaburzenia konkurencji przedstawionych przez Komisję, strony w dniu 20 września 2006 r. przedstawiły swoje zobowiązania.
- (25) Odpowiedzi dostarczone Komisji przez uczestników rynku wykazały, że w większości są niewystarczające, aby wyeliminować obawy o konkurencję wynikające ze zgłoszonego połączenia przedsiębiorstw.
- (26) Po przedstawieniu Komisji opinii na temat wyników badania rynku strony przedstawiły w dniu 13 października 2006 r. zmodyfikowaną wersję swoich zobowiązań.

Zobowiązania przedstawione w dniu 13 października 2006 r.

- (27) Zobowiązania przedstawione przez strony obejmują pięć głównych elementów:
- pozbycie się przez grupę Suez pakietu akcji przedsiębiorstwa Distrigaz. W powyższym wypadku połączone w drodze koncentracji przedsiębiorstwo będzie mogło być zaopatrywane w gaz przez Distrigaz na potrzeby swoich elektrowni gazowych oraz klientów ECS. Jednak ponieważ czas trwania umów dotyczących objętości zaopatrzenia ważny jest przez okres [...] * lat (licząc od daty pozbycia się udziałów w Distrigaz), dlatego rozmiar tego zaopatrzenia będzie z czasem podlegał ograniczeniom i będzie się zmniejszał,
 - pozbycie się przez grupę Gaz de France 25,5 % udziałów w przedsiębiorstwie SPE,
 - zrzeczenie się stron z jakiegokolwiek formy kontroli – *de facto* i *de iure* – nad Fluxys SA, które w wyniku reorganizacji działalności będzie odtąd jedynym opera-

torem całej infrastruktury gazowej istniejącej na terenie Belgii (sieci przesyłu/tranzytowej, składowania, terminalu LNG w Zeebrugge). W świetle powyższego zarząd spółki Fluxys SA, niepodlegający kontroli przez strony, będzie wyłącznym mocodawcą decyzji dotyczących globalnych planów inwestycyjnych związanych z infrastrukturą gazową,

- szereg dodatkowych środków dotyczących infrastruktury gazowej w Belgii i we Francji,
- pozbycie się przez Cofathec Coriance oraz Cofathec Service sieci ciepłowniczych, z wyłączeniem portfela akcji przedsiębiorstw Climespace i SESAS, należących do Cofathec Coriance.

Ocena zaproponowanych zobowiązań przez Komisję

- (28) Na podstawie oceny informacji otrzymanych w trakcie postępowania, zwłaszcza na podstawie wyników uprzednich konsultacji z uczestnikami rynku, Komisja uważa, że zmodyfikowane zobowiązania zaproponowane przez strony w dniu 13 października 2006 r. pozwalają w sposób jasny i wystarczający wyeliminować obawy o konkurencję w Belgii i we Francji wynikające z ogłoszonego połączenia przedsiębiorstw, bez dodatkowych konsultacji z uczestnikami rynku, między innymi z następujących przyczyn:
- pozbycie się Distrigaz, udziałów GDF w SPE, Cofathec Coriance oraz sieci ciepłowniczej Cofathec Service wyeliminuje pokrywanie się działalności stron na wszystkich rynkach, gdzie mogło to powodować zakłócenia konkurencji. Powyższe pozbycie się rozwiązuje również problemy pionowego zamknięcia rynku pomiędzy rynkami gazu a energii elektrycznej,
 - utrata kontroli stron nad Fluxys SA oraz działania korygujące związane z infrastrukturą gazową w Belgii i we Francji są wystarczające, aby obniżyć bariery przy wejściu na rynek do takiego stopnia, że pozwoli to na rozwój efektywnej konkurencji.

D. WNIOSKI

- (29) Połączenie przedsiębiorstw w formie takiej, w jakiej została zgłoszona, zakłóci w sposób znaczący konkurencję na szeregu rynków. Zmodyfikowane zobowiązania przedstawione przez strony w dniu 13 października 2006 r. są wystarczające, aby wyeliminować obawy o konkurencję wskazane przez Komisję. W związku z powyższym niniejsza decyzja stwierdza, że – w ramach poszanowania zaproponowanych przez strony zobowiązań w dniu 13 października 2006 r. i ponowionych w dniu 6 listopada 2006 r. – połączenie przedsiębiorstw jest zgodne z zasadami wspólnego rynku.
- (30) Niniejsza decyzja Komisji uznaje zgłoszoną koncentrację za zgodną ze wspólnym rynkiem oraz z funkcjonowaniem Porozumienia EOG zgodnie z art. 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw.